

A párttitkár és munkatársai

Hadd mondjam el én is, milyen környezetben dolgozom, s mi minden foglalkoztatja az embereket. Kinek, kinek vannak elvárásai. Némelyik azt panaszkolja, hogy keveset törődnek vele olyan értelemben, hogy beállítják egy szalagba, hogy dolgozzon, mint egy gép, de már tíz év is eltelt, s jóformán észre sem vették. Ahol így van, az öreg hiába, de lehet, hogy úgy is viselkedik, nem úgy, mint a talpraesettebbek, akik rendes munkájukkal is magukra vonják a figyelmet, s tesznek arról, hogy tudjanak rójuk. A másik azt hangoztatja, szerintem jogosan, hogy ha bejön, biztosítsák számára a folyamatos munkát. Normára dolgozunk. A mi gárdánkra eléggé jellemző, hogy minden áron pénzt akar, az egészséget nem kíméli, néha öt órákor már ott van a helyén, pedig hat előtt tíz perccel kellene a munkát fölvenni. En jómagammat is beleérttem, hazulról fél ótkor megyek, de látom, már van aki csinálja, mert mondom, normára megyünk, nem úgy, mint az órabéresek, akik hat után tíz perccel szállingóznak be. A mieink odaraknak a kezük ügyébe mindent, sokszor még a másiknak a hátrányára is, aki bosszankodik, hogy nem ott kezdheti, ahol abbahagyta, hogy hát ezért jöttem ki, hogy ne tudjak haladni. De ha megtalálja a számítását, ha úgy látja, volt értelme dolgozni, akkor nem számít semmi, az sem, hogy fáradt, az egészsége rámehet. Akkor nincs probléma. De mikor kevés, mi ugyanis a kereskedelemnek vagyunk kitéve, akkor hallatszik ám a zúgolódás.

Tíz brigád tartozik az én párt- alapszervezetemhez. Belelőköszítők vagyunk, s elég jól keresünk ezzel a hajtással, most én is 5 ezer 120 forintot kaptam, de van amikor 3 ezer 800-at, 4 ezer 500-at, mikor hogy. Nagyon csúnya munka, természetesen belétek dolgozunk föl, meg műbeléket, ami táltalékos áru létezik a húspárral, a szalámi kivételével. Mind- egyikünk tudja, mi a dolga, de ha az egyik azt mondja, gyere, segíts egy cseppet, akkor megy a másik és segít. Ez egy kollektív, az asztaloknál töltönek az aszonyok, fölrajják a kocsira, s megy a füstölőbe. Úgy érzem, ha ezután új módszerrel kell felosztani a bért, nem sok változás lesz akkor sem, mert nagyjából egyforma képességek vannak együtt.

A régi munkások egy része, hogy úgy mondjam, elégedett. Ha csak a tíz évvel ezelőtőlivel hasonlítjuk is össze, most sokkal jobb az életszínvonal, azt mondogatják, csak ennél rosszabb ne legyen, ennél rosszabbul soha ne keressék. Beszélnek ők is sokfélet, hallanak a tévében ezt, azt, amit néha félreértenek, vagy esetleg magyaráznak, de végeredményben csak oda lyukadnak ki, hogy a munkásembernek kell helytállnia, neki kell termelni, akkor pedig mindig megkapja a neki járó összeget. Szóval ilyen a legtöbb. De a másik rész az meg nem törődik semmivel, azt mondja, ha csak 2 ezer 500-at keres is, akkor se bánja ő, hogy ki, mit csinál, hagyják őt békén. Ez körülbelül 25—30 százalékot tesz ki, és az ilyen közömbösségen alig tudunk változtatni. Némelyik emberről nem tudni, ebből a kevése keresetéből él-e meg, vagy másból, de szerintem az ilyenek buták, kisebbek az igényeik, sokkal alacsonyabb szinten élnek, mint a többiek.

Allandó téma a jutalom, úgy vélik, mindig ugyanazok részesülnek belőle. Kicsit tréfálkozva énám is rámszálltak a minap, engem azonban nem kell féltetni, helyre raktam a dolgot. Mondják, kitüntetés? Szűcsné kap. Prémium? Szűcsné megint. Reagálók rá, gyerekek, hiába eukkoltok, mert én még akárhol dolgoztam, a téészen, aztán a textilben, nem volt olyan jutalmazás, amelyikből én részesültem volna ott is, de csak azért, mert képes vagyok minden munkát jól elvégezni, s megmutatom nektek, hogyan kell dolgozni. Ha ti is megcsinálnátok a magatokét, nektek

is jutna elismerés. Azt mondják erre, velem nehezen lehet vitatkozni, mindenre válaszolni tudok, olyat például, hogy jutalmat, kitüntetést soha senki nem kérhet, azt csak ha adják, el kell fogadni, ez olyan dolog. Amiért dolgoztál azért megkaptad? Hát akkor tovább nincs. Mondták a fiatalasszonyok, olyan 26—30 évesek, majd leszünk még mi is 50 évesek, s akkor mind elhozzuk az összes jutalmat. Egészségetekre kívánom, választottam erre, de én 20 éves koromban is elhoztam, ennyi a különbség. Nem haragból megy az ilyen beszéd, mert tudják ők azért, hogy a munkát meg lehet nézni, csak éppen telik vele az idő. Nálunk tényleg nem kivételeznek a jutalommal, aki többet tesz az asztalra, az mindig részesül valamiben.

Mondják, a marhavágóban már nem mindig ilyen a társaság, ott mindenféle ember megfordul. Volt úgy, hogy abbahagyták a munkát, a művezetővel gombán beszéltek, s elég nehéz volt köztük rendet csinálni. Még az a jó, hogy a mi vállalatvezetőségünk a munkásságból került ki, s többnyire mindjárt tudja, hol mi a probléma. s hogyan kell hozzányúlani. A sokfajta vezető között van persze, akinél nincs példamutatás, rendezetlen a családi élet, aztán néha a kelő összhangot sem látom köztük, ami gátolja a tervteljesítést, s az ilyesmi elég fájó pont. Egészen véve azonban csak úgy tudom megítélni, hogy nem olyan sötét a helyzet. Az igazgató csinált olyat, hogy a párttal megbeszélve, áthelyeztet műhelyi vezetőket másik munkakörbe, mert az a törekvés, hogy ne külsőkel, hanem belső emberekkel oldjuk meg a feladatokat. Lehet, hogy az a jó, ha ismerjük a házuk táját, de azt hiszem, nem minden esetben. Mert néha elkéne egy kis frissítés.

Nálunk legtöbb helyen teljesítménybér megy, még az anyagmozgatásnál is. Az olyat, mint a tmk-t és az irodát, nehezen értik meg a munkások, mert nem elég, hogy megvan a szakképzettség, az érettségi, csak gépelni tud, azt az egy területet ismeri, ahová helyezték. Mi sokoldalúbbak vagyunk, bármelyikünk tud kötni, töltöni, csontozni, belelőkészíteni, ma te ide mész, te meg oda, s nincs fennakadás még az adminisztrálásban sem. Persze, akad olyan, akit nyolc éve ismerünk, de ha azt mondjuk neki, hogy menjen a raktárba, elfelejtí, mit kell elhozni. A tmk-ban is az a hiba, hogy nincs teljesítménybér, valamiféle pontrendszer van náluk, s megcsik, hogy az

jár jobban, aki gyengébben teljesített, vagy hanyagolta a dolgát. Nehezen érthető, hogy aki tegnap jött be az utcáról, azt sem tudják, kiféle, miféle, mégis többet kap esetleg, mint egy régi munkás, mert hát ennnyivel jött el a másik vállalatától.

Mondhatom, hogy mint alapszervezeti titkár, többnyire ismerem a szalámigyártás, a hűtőház, a gépház, a villanyszerelő-csoport, a raktár, a hőközpont, a hentesüzem dolgozóit, mintegy 186 személyt. A legtöbbjének azon túl, hogy szépen keres, igaz- csak van kiskertje, vágással is foglalkozik, így összejön neki a pénz. Nem tudnám megmondani, hogy hánynak, de java részüknek kocsi is áll az üzem előtt. Szerintem ez jó, mert nő az igény, de nő a munka iránt is, belátják, hogy enélkül nem lehet jobban boldogulni. Szépen járnak, mind elegáns, azt nem lehet ám, hogy bejövök topisan, az ilyen könnyen megkapja, nem szégyelled magad, van pénzed, s nem veszel magadnak egy rendes kabátot. Egymást ellenőrzük ilyen formában is. Bátrak, nyitnak, őszinték az emberek, mindent szóva tesznek, ami nem tetszik nekik. Én csak azokat sajnálom, akik nem figyelnek semmire, még a legértelmesebb beszéd is hidegen hagyja őket. Próbálunk foglalkozni az ilyenekkel, de mondhatunk neki bármit, azt is, hogy nem kapsz kedvezményes ebédet, mert nem vagy szakszervezeti tag, erre úgy tesz, mint bánom én, a műhelyben anélkül is jóllakok. A vidékről bejárók némelyike három óra helyett már fél háromkor szedelődökdi haza felé, a szegediek pedig sokszor még négy órákor is hajtják a munkát. Így mikor foglalkozzanak velük? Kiadta a vállalat vezetősége, hogy senki nem ülhet be a buszba idő előtt, hallgassák meg legalább a pártnapot, de azt csinálják, hogy be se jönnék, kívül nekitámaszkodnak a falnak. Az ilyenekkel mit kezdjen az ember. Közülük is többnek van gyönyörű lakása, kocsija, de a világról nem tud, vagy nem akar tudni semmit.

Engem az vigasztal, hogy ahol én dolgozom, akiknek a munkájáért, gondolkodásáért bizonyos mértékig én is felelős vagyok, ott nezzeg az élet. Majdnem mindig egyik közvetlen munkatársam tájékozott, tudja, hogyan áll országosan a politika. Néha már korán elkezdik, hogy úgy mondjam a műsort, odacsapják nekem az aznapi újságot, úgy hogy nekem is alaposan föl kell készülnöm, muszáj elolvasnom sok mindent, hogy szégyembe ne maradjak előtük, mert nem a vezérigazgatóhoz mennek ám, ha nyomja őket valami, hanem hozzám, aki velük dolgozom. De azt hiszem, ez így van rendjén, ebbe, mint a többi kommunisztának, nekem se szabad belefáradnom.

(Szűcs Mihályné tapasztalatai a vágóhídon.)

F. NAGY ISTVÁN

Bókkon Gábor

Úgy megyek el...

Úgy megyek el ahogy jöttem
eléd lépve napok hullásából
S marad:
fénykép a többi közt
„anyuka ki ez a bácsi?”
félremozdított szék
„régén láttuk talán beteg?”
íz a száiban
bezárult ajtók
kilincs amely másra vár
Úgy megyek el ahogy jöttem
visszalépve napok hullásába
Es hiába gyújtasz egyre több fényt
éjszakáid mindig
sötétebbek lesznek

Zsargon

Szociológia. A deduktív kon- tingenciát mérő mutatók Vewey szerint inadekvát numerikus át- lagok, s csak az adott felmérés céljára kitűzött szimbólumokkal szorozva hozhatják a demográfiai intervallumot. Feldgeld nem is- meri el az anullálást, a „nullifi- kálás” kifejezést használja, majd bizonyítja, hogy Lipdix megfe- ledkezik a funkcionalitásról (Webcomnál: Baldwin-baisse). Orwin és Sinclair ugyanis ki- mutatták, ordinális méréseknél az alap: $(qp/pq) + (pq/qp) + 408/990 = 0$, amiből következik, hogy $(qp/pq) + (pq/qp) + 408/990 + (1-1) = 0$. Lipdix eljutott az $(1-1) = 0$ tétel, illetve e tétel és más együtthatók összefüggé- se elemzésének gondolatáig, ha- lála miatt azonban az elemzést már nem tudta elvégezni. Sten- ton tagadja az $(1-1) = 0$ tételt, vagy csak korlátozottan látja alkalmazhatónak. Szerinte akkor kapunk hű képet az intergenerá- ciós és intragenerációs mobilitá- cióról, ha kiiktatjuk az Orwill- Sinclair együtthatót, s a követ- kező képletet vesszük fel: $(4,01 prs) + (4,02 xy) = 8,567$ praxy. Par- land a terület-irracionalitás-ke- letkezés kapcsolatának kutatási eredményeit összegző irreverzibi- litás-civilizáció elméletében, ar- ró szól, hogy a kérdés függ a területtől és a civilizáltság foká- tól. Nyilvánvaló, hogy noha Par- land is sajátos utat választ a megoldásra, elméletileg Feldgel- det igazolja.

Biológia. Az apácalepke (Lymanthria monacha) óriási károkat okozhat az erdőben, különösen a fenyőerdőkben. Életfejlődési szakaszai: lepke-pe-

te-hernyó. Külföldön újabban egyre terjed a hernyó-lepke-pete életszakaszok megkülönböztetése. Egyes országokban az elnevezés apácalepke, más országokban apácahernyó. A petére nem for- dítanak figyelmet, mint az élet- vonal kezdő életszakaszára, így mi is mellőzzük. Hazánkban ál- talánosan elfogadott az a nézet, hogy a lepke rakja le a petéket, ezekből lesznek a hernyók. A lepke-pete-hernyó életfejlődési szakaszokat ismerjük el tehát. A lepkének két szárnya van, színe kékes-vöröses-szürkés. Rendsze- rint éjjel repül. A hernyók tes- tének második gyűrűjén bárony- szerű fekete folt kezdődik, ezt megelőzi egy a test hosszanti tengelyére merőleges, erőteljesen narancsárga, vagy citromsárga színű keskeny szalag. A test alapszíne feketés. Nem téveszt- hetjük össze pl. barna alapszínű, kék csíkosású, vagy sárga alap- színű, zöld csíkosású hernyókkal, holott azok is veszélyesek. Az apácahernyó feltételezhetően az emberre is ártalmas. A Bükkben egy erdei munkás ebéd közben lenyelt egy hernyót s néhány na- pig fájta a torka. A peték fél mil- liméter átmérőjűek, kezdetben szürkésfehérek, majd bronzszi- nűek, végül üveg keménységű csillámjő burkot vesznek fel. A kelés általában június közepétől július közepéig tart. Külföldi szakemberek megfigyeltek május 12-i és október 3-i kelést is, ezek az adatok azonban nem ellenör- zötték. A hernyók károkozásának mértéke szempontjából mesz- kölnöztetünk megtámadott, mér- sékeltén rágott és alig rágott te- rületeket. Az apácalepke (apáca- hernyó) ma már alig fordul elő, de veszélyt jelenthet. Védeke- hetünk ellene vegyszerekkel, her- nyóenyttel, a legmegbízhatóbb mód azonban erdőségeink foko- zatos visszafejlesztése.

Nyelvtudomány. A magán- hangzók története hosszú fejlő- dést mutat, eredetük alig lelhe- tő fel. A magyar *hal* magán- hangzója *a*-ból való, finn párja a *kala*. A *hal* és *kala* magánhang- zó tehát közel esnek egymás- hoz. Nálunk már nem úikeletű az *a*, vagy az *o*-ból fejlődött ki, vagy idegen nyelvből vettük át. Olstein és Gassen a fejlődéstör- ténet alapján az *o*-ból átalaku- lást vallják. Rolling és Zalányi viszont török nyelvi behatásra vezetik vissza az *a* kialakulását. A hosszú *i*-k a rövid *i*-k, a hosz- szú *ú*-k a rövid *u*-k, az *ö*-k az *o*-k, az *ü*-k az *ü*-k megnyúlásai. Egyelőre csak annyi biztos, hogy az *ö* ejtésénél kezdetben vala- milyen *v* működhetett közre, il- letve a távolabbi rokon nyelvek *g*, *j* hangjával szemben a ma- gyarban hosszú *i*-t találunk. A többi bizonytalan, helyzet, ere- det, funkció szempontjából is. Ma már mind sűrűbben jelent- keznek a tudományos irodalom- ban olyan elképzelések, amelyek — a tisztázatlan kérdések végső lezárásaként — helyeselnék a mássalhangzók kutatását.

CSOHÁNY LÁSZLÓ

Böröczki Mihály

Kezek

ahogy szerszámok nyeléhez tapadsz
ahogy ledobsz
fölemelsz
megragadsz
az első érintésben ott dobog
ahogy majd folytatod
nvarak
telek
napfény és viharok
tüzeben formált inas karok
gyúrt markok és erős

szikkadt-szép tenyerek
kezek
kezek
kezek
fűrtőkben lóg az ősz
értő türelmetek
szelíd-nyugalmaú titkok
göcsörtös ág-bogán
parancsotok nyomán
duzzadnak az erek
izmok rándulnak szóltalan

és lélegezni kezd az üzenet
kezek
kezek
kezek
évezredek tapasztalat
tíz águ rejtjelét
faggatják a szavak
s a vallatásra csak
egy évekkel tömött
pillanat lena
a mozdulat fölött

Oldh János

Útközben

mind-mind egy szakma roncsa lett hiába
most látom nincs mit irigyelnem tőlük
aki kettővel vesződvé jutottam
ennyire mindegyik a kedvtelém
s így pénzt se igen láthatok belőlük
s ha látok zavarba ejt elfogadom
könnyelműen lemondok a kényelmet
választva inkább nem szerénység mozgató
a biztonságot te kölcsönzöd hozzá
ki támaszom vagy minden balsikerben
miket hajszolni soha nem szünök már
bár őket kiket ellenségnek hittem
látva néha jobb kedvre hangolódok
hibáik mocsa enyém is lehetne
az ember hűtlen és nemcsak a jóhoz
a bűnhöz is hűtlen az intrikákhoz
a feregnek mindegy hol rág a májon
a tudón a gyomron vagy a vesén a

szív az ideg se maradhat kivétel
érzem engem is forgat kerget megtör
ha nem volna nem bírnám úgy sanyargat
szégyellem hogy ennyire rád hagyódom
a rokkant sötét mit kevertem ellep
kilábalni belőle bár szeretnék
nem sokkal biztat eddig amit láttam
nyújtad a kezéd maradj velem elég lesz
a beszédhez a tetthez ennyi jószág
könnyebb talán a gyerekekbe bízni
hogy ők majd másképp viselik a terhet
ami ettől bizony csak nehezebb lesz
új tévedés az új tapasztaláshoz
új megvertség és új és új csalódás
kell hogy a régi utat újra járjuk
amit nem tudnak majd ahogy én ők se
bárhogy járták szenttelen odahagyni